

Татјана Милошевић

ВОЈНО-ПОЛИТИЧКИ ОДНОСИ ЈУГОСЛАВИЈЕ И САД 1969–1974.

МИНИСТАРСТВО ОДБРАНЕ
УНИВЕРЗИТЕТ ОДБРАНЕ
Институт за стратегијска истраживања

Др Татјана Милошевић

**ВОЈНО-ПОЛИТИЧКИ ОДНОСИ
ЈУГОСЛАВИЈЕ И САД
1969–1974.**

Београд, 2021.

САДРЖАЈ

ПРЕДГОВОР.....	7
----------------	---

УВОД

Историјат југословенско-америчких односа.....	16
---	----

ПОЧЕТАК ЕРЕ ДЕТАНТА

Међународна позиција Југославије у време доласка Ричарда Никсона на власт	27
Доктринарне промене у америчкој спољној политици	37
Вијетнамски рат и Југославија	41
Југословенско-амерички односи и Блискоисточна криза.....	47
Војноекономска сарадња Југославије и великих сила.....	56

ПРОМЕНЕ НИКСОНОВЕ ПОЛИТИКЕ ПРЕМА ЈУГОСЛАВИЈИ И ПОКРЕТУ НЕСВРСТАНИХ

Промене у међународним односима током 1970. године.....	66
Сједињене Државе и Југославија уочи Никсонове посете	70
Југославија и Совјетски Савез уочи конференције у Лусаки	77
Институционализација Покрета несврстаних.....	83
Никсон у посети Југославији 1970. године	94
Политичка криза у Југославији.....	104

ДЕСТАБИЛИЗАЦИЈА ЈУГОСЛАВИЈЕ

Питање опстанка југословенске федерације.....	109
---	-----

Брежњев у посети Југославији 1971. године.....	116
Тито у посети Сједињеним Државама 1971. године	123

ДИСОНАНТЕ У ЈУГОСЛОВЕНСКО-АМЕРИЧКИМ ОДНОСИМА

Међународна позиција Југославије	136
Војноекономска сарадња Југославије и Сједињених Држава.....	141
Никсонове посете Пекингу и Москви 1972. године.....	150
Југославија између Истока и Запада.....	161
Југославија, Вијетнамска и Блискоисточна криза	167

ПОГОРШАЊЕ ЈУГОСЛОВЕНСКО-АМЕРИЧКИХ ОДНОСА

Југословенско-америчка сарадња 1973. године	177
Рефлексије Вијетнамске кризе на међународне односе	191
Арапско-израелски рат	196
Четврта конференција несврстаних у Алжиру 1973. године.....	209

АМЕРИЧКА ПОЛИТИКА НА МЕДИТЕРАНУ И ЈУГОСЛАВИЈА

Југославија и Сједињене Државе 1974. године.....	219
Однос САД према реформи југословенске федерације.....	227
Утицај афере „Вотергејт” на међународне односе	232
Криза на Блиском истоку	237
Кипарска криза	250
Кисинџерова посета Југославији 1974. године	265
ЗАКЉУЧАК.....	277
ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА	283
О АУТОРУ	293

ПРЕДГОВОР

У књизи су изложени главни ток и карактеристике војно-политичких, економских и дипломатских односа Југославије и Сједињених Држава у периоду две администрације америчког председника Ричарда Никсона, односно од 1969. до 1974. године. Предмет истраживања су различити нивои односа (идеолошки, реалполитички и војностратешки) између САД и Југославије, од којих је једна била водећа сила западног света и себе доживљавала као „светионик демократије”, за разлику од друге која је била социјалистичка земља израсла из тековина револуционарне борбе и која је настојала да изгради сопствени пут у социјализам лавирајући између две суперсиле.

Књига је настала као резултат истраживања којим се настојао што боље сагледати међународни положај и спољна политика Југославије за време мандата председника САД Ричарда Никсона, у циљу да се опише, објасни, протумачи и омогући боље разумевање различитих објективних услова (међународна ситуација, различити друштвени системи и државно уређење, супротстављене идеологије, различите материјалне и економске основе) и начина на који су они утицали на међусобне односе између две земље и одређивали их. То је истовремено и покушај да се дâ допринос домаћој историографији с обзиром на мали број постојеће литературе о датој проблематици, те да се укаже на постојање изузетне, динамичне и плодне сарадње на свим нивоима између две државе у овом периоду. Фокус истраживања концентрисан је на нову концепцију америчке спољне политике, тзв. политику преговарања (детант), посматран кроз призму односа са Југославијом.

Хладни рат је у теоријама реалиста представљан као резултат транзиција сила и довео је до успона две велике силе Сједињених Држава и Совјетског Савеза. Њихов истовремени раст и експанзија водили су неминовном сукобу, који је претио обостраним уништавањем. Ради избегавања таквог сценарија било је неопходно омогућити суперсилама да постану *status quo* силе на нуклеарном нивоу.

САД су у ери хладног рата, с обзиром на своје трајно антикомунистичко и антисовјетско опредељење и све политичке трансформације везане за тај период, настојале да реализују одговарајуће стратегијске концепције и доктрине у различитим временским периодима. Тако је

„стратегија обуздавања” примењивана у периоду администрације (1945–1953) Харија Трумана (Harry Truman), „стратегија масовне одмазде” у време републиканске владе (1953–1961) Двајта Ајзенхауера (Dwight Eisenhower), „стратегија еластичног реаговања” за време демократске владе (1961–1963) Џона Кенедија (John Kennedy) и Линдона Џонсона (Lyndon Johnson) (1966–1968), док је „стратегија реалистичног застрашивања” била на снази у време администрације председника Ричарда Никсона (Richard Nixon) (1969–1974).

Идејни аутор прве послератне доктрине, тзв. доктрине „обуздавања” (*containment strategy*) био је Џорџ Кенан. Та доктрина подразумевала је спречавање ширења комунистичке идеологије, односно совјетске експанзије окруживањем СССР-а и застрашивање претњом војним нападом. Амерички председник Труман прихватио је Кенанову идеју као основу америчке послератне спољне политике, која је постала позната као „Труманова доктрина”. Она је представљала службену америчку спољнополитичку доктрину према социјалистичким земљама у периоду од 1947. до 1953. године и подразумевала је да се спољна политика САД базира на интервенцији у циљу пружања помоћи народима који су били на страни САД у борби против спољног потчињавања. До краја педесетих година у америчкој спољној политици постала је актуелна стратегија „масовне одмазде” којом се предвиђала могућност глобалног нуклеарног напада на социјалистичке земље, а која би за последицу имала ликвидацију светског социјалистичког система и успостављање капиталистичког са Сједињеним Државама на челу. Пошто су заузеле главно место у капиталистичком свету, САД су наметнуле НАТО-у властиту војну доктрину, која је убрзо прихваћена као основа коалиционе војне стратегије „штити и мача”. Мачем је сматрана стратегијска авијација САД, наоружана атомским бомбама, док су штитом сматране оружане снаге осталих чланица НАТО-а. Американци су користили нуклеарно оружје као инструмент моћног убеђивања. Међутим, та стратегија је напуштена крајем педесетих година пошто више није одговарала промењеним међународним односима и посебно односу војних снага са СССР-ом. Од 1961. године САД се опредељују за војну доктрину чију основу чини стратегија „еластичног реаговања”. Она је подразумевала припрему и вођење општег нуклеарног рата допуњеног концепцијом ограниченог рата. То је значило да је НАТО истовремено прихватио и концепцију јачања конвенционалних снага и извођења одбрамбених операција без употребе нуклеарног оружја у почетним дејствима. Ова стратегија је такође концепцијски била агресивна, усмерена против СССР-а и осталих социјалистичких држава, а заснивала се на политици „позиција

силе” и претпоставци да постоји равнотежа између САД и СССР-а у стратегијским нуклеарним средствима.

До следеће ревизије америчке војне доктрине дошло је крајем шездесетих година. Главни разлози за такву промену били су: престанак неоспорне превласти САД у погледу стратегијске премоћи и замена те превласти стратегијском равнотежом, у којој су се нуклеарне снаге САД и СССР-а могле упоређивати. Решавајући глобалне војне задатке САД су биле принуђене да разбацају своје снаге и средства, услед чега су њихове стратегијске могућности престале да буду средство за застрашивање противника. Стога су почетком седамдесетих САД усвојиле нову доктрину, чија је суштина била стратегија „реалистичног застрашивања”. Та стратегија заснивала се на три главна принципа: надмоћности у стратегијским снагама, партнерству са знатним повећањем војног доприноса савезника и преговорима с ослободитељем на силу. Њено оживотворење претпостављало је реализацију два основна правца спољне политике Сједињених Држава: снаге и партнерства, односно максималног искоришћавања војне моћи и материјалних ресурса не само САД већ и њихових савезника ради постизања глобалних интереса империјализма, пре свега америчког монопола. Међутим, без обзира на бројчано смањење оружаних снага САД није дошло до смањивања њихове борбене способности, с обзиром на то да су савезници САД компензовали квантитативну страну ратних припрема. Вашингтон је и даље наставио с инсистирањем на побољшању квалитета стратегијског ракетно-нуклеарног оружја као главног фактора војне моћи и застрашивања.

Важно је нагласити да је у међусобним односима великих сила после раздобља конфронтација током кога су примењиване поменуте доктрине и стратегије уследио период који је у међународним односима био дефинисан као период од коезистенције до детанта (1963–1978).

Велики помак у таквој дефиницији међународних односа значио је избор за америчког председника републиканског кандидата Ричарда Никсона 1968. године. Под утицајем свог саветника за националну безбедност Хенрија Кисинџера (Henry Kissinger) новоизабрани амерички председник иницирао је нов приступ односима са СССР-ом, који је званично 1969. прозван *детантом*, а у ствари је представљао стратегију која је подразумевала смањење затегнутости између непријатеља како би се смањила могућност рата. Међутим детант је, према неким мишљењима угледних америчких интелектуалаца, значио слабост Америке, подривање Северноатлантског савеза, војну супериорност Совјетског Савеза у односу на Запад, повлачење америчких трупа из Европе. Ипак важ-

но је нагласити да је Никсонова администрација успела да створи тзв. структуру мира, тј. да успостави односе у троуглу између три велике силе – САД, СССР-а и Кине. На тај начин омогућено је окончање рата у Вијетнаму, смањење совјетског утицаја на Средњем истоку и почетак арапско-израелског мировног процеса, одржавање Европске конференције о безбедности. Захваљујући детанту европска дипломатија, која је била готово окамењена након учвршћивања западне и источне сфере утицаја (1961), постала је флуидна.

Спољнополитичка активност председника Никсона, тзв. вијетнамизација конфликта у Југоисточној Азији и стварање партнерства са земљама Западне Европе, наметала је утисак да је подручје Источне Европе остало по страни. Никсонова администрација очигледно је била заокупљена тражењем нових азијских солуција и држала је по страни подручје Источне Европе од главних смерова америчке спољнополитичке акције. Међутим, упркос осетним осцилацијама у америчко-совјетским односима и споријем преласку из фазе конфронтације у фазу преговарања, САД ипак нису користиле Источну Европу као подручје за провоцирање Совјета. Свакако треба напоменути да је политичка равнотежа у биполарном свету била праћена и значајном војном равнотежом између суперсила.

Међутим, чињеница је да су САД у послератном периоду као основу своје спољне политике поставиле силу. У томе су биле потпомогнуте ставовима многих америчких теоретичара који су истицали да је „рат представљао одлучујући чинилац у решавању судбине појединих народа”. Важно је нагласити да су се све противречности у оквиру америчког друштва, као и његови унутрашњи поремећаји, одражавали на све спољнополитичке активности. Зато су се САД нашле у ситуацији да пребегавају примени силе и притисака у међународним односима и да при томе често воде неправедне ратове у многим земљама и стварају кризе. Притом не треба заборавити да су у том раздобљу два најважнија фактора америчке спољне политике представљале дипломатија и обавештајна служба, које су се међусобно допуњавале. У периоду детанта Југославија је била свесна идеолошких разлика које су је делиле у односу на Сједињене Државе, али је ипак покушавала да остане у пријатељским односима. Гледано кроз историјски контекст може се закључити да су политички односи између Југославије и САД имали континуитет и били веома слојевити и комплексни. Датирани су још од далеке 1881. године, када је Србија од САД добила Клаузулу најповлашћеније нације у трговини. Када се погледа историјат њихових односа, како економских, тако и политичких и војних, делује да можда ни са једном другом великом силом кроз исто-

рију односи Југославије нису били мање константни и устаљени у дугом временском периоду. Било је толико успона и падова, пријатељских и непријатељских гестова, савезничких и супротстављених деловања, заједничких војних акција, али и акција једних против других. У читавом послератном периоду Југославија и САД биле су повезане узајамним интересима који су се повећавали или смањивали под дејством збивања у међународним односима (Корејски рат, револуција у Мађарској и Пољској, Кубанска ракетна криза, Вијетнамски рат, Блискоисточна криза, Прашко пролеће, Покрет несврстаних, Кипарска и Тршћанска криза, однос Југославије и њена сарадња са СССР-ом итд.). Снажно дејство на развој послератних југословенско-америчких односа имала је околност да је Југославија била први дисидент у источном блоку после одбијања да се повинује диктату Стаљина и Коминформа 1948. године. Самим тим чином добила је на значају, с обзиром на то да је постала једини пример издвајања из монолитног источног блока и негирања руководеће улоге СССР-а у међународном радничком покрету и међу социјалистичким земљама. Због страха од могућег напада СССР-а и његових сателита на Југославију у првој половини педесетих година, САД су започеле пружање војне помоћи Југославији и притом рачунале на могућност њеног посредног укључивања у НАТО путем чланства у Балканском савезу. Међутим, насупрот педесетим годинама када је постојао страх од потенцијалних војних интервенција, извештаји америчких обавештајних служби с почетка шездесетих представљали су Југославију као економски напредну и политички стабилну земљу. Али слика Југославије ипак није била баш тако идилична. Шездесете су за аналитичаре америчких обавештајних служби биле изразито политизоване. Америчке аналитичаре је у том периоду више бринула стагнација у односима које је Југославија градила са САД, него разумевање које је југословенски државни врх показивао за политику СССР-а. Притом је анализа југословенске спољне политике показивала настојање да политика стабилних односа са земљама социјалистичког блока ни на који начин не угрози стечене позиције са Западом. Југословенско државно и партијско руководство почетком шездесетих година нашло се на „раскршћу без ваљаних путоказа за кретање даље”. Једно од водећих места Југославије у Покрету несврстаних пружило је председнику Титу могућност да води светску политику, што је према мишљењима америчких аналитичара било потпуно у нескладу с величином земље, њеним економским потенцијалима и унутрашњом стабилношћу. Нестајање страха од спољне опасности утицало је на лављење југословенске федерације и отварање националног питања, осамостаљивање република и ново уставно-правно обликовање земље. У Југославији је почетком седамдесетих година дошло до појава нацио-

налних антагонизама, економских слабости, неравномерности, као и ја-чања политичких фракција. Економска либерализација земље наметала је потребу и за њеном политичком либерализацијом. Амерички аналитичари су увидели да се током шездесетих година ближио крај југословенским идејама и осећајима. Југославија је била захваћена државном, партијском, организационом, политичком, економском, друштвеном и моралном кризом. Према мишљењима америчких аналитичара, криза је у темељу потресала партију на власти, државу, разарала је институције и друштво. Последице тога биле су појава масовне незапослености, инфлација, нагло заостајање појединих региона земље, масовни одлазак најпродуктивнијег дела популације на привремени рад у иностранство. У таквој ситуацији Југославији и њеној безбедности најбоље се могло помоћи давањем повлашћених аранжмана у трговини, кредитима и економској сарадњи. За општу кризу у земљи била је задужена партија на власти (СКЈ), али било је очигледно да она није била у стању да утиче на развој, демократизацију друштва, промену свести свог чланства. Није била у стању да се ослободи старих метода рада и прилагоди променама у друштву. Децентрализација и осамостаљивање република довело је до економског затварања земље, појаве и пораста национализма, губитка свести о потребама и интересима Југославије као целине. Општа криза довела је у питање дефинитиван опстанак земље. Амерички аналитичари су „уочили постојање генералне апатије у односу на комунизам, посебно међу млађом генерацијом која је била под јаким утицајем западних материјалних вредности и културе”. Аналитичари су дошли до закључка да се комунистички покрет мењао и то посебно под јаким притиском национализма. У седишту анализа налазио се југословенски председник Тито, као јака политичка личност која је држала целокупну власт и чији би одлазак с власти вероватно могао покренути мноштво питања, између осталих и питање стабилности земље, питање наслеђа, демократизације и развоја. Тита су истовремено сматрали фактором који је онемогућавао политичке промене, али и личношћу чији је ауторитет могао деловати стабилизујуће. Амерички аналитичари показивали су велико интересовање за судбину Југославије после Тита. У паду Александра Ранковића видели су не само Титов тријумф већ и победу институција над ауторитетом појединца. Уочавали су и све присутнији процес подмлађивања међу партијским и државним руководством. Процењивало се да би Титов одлазак са политичке сцене могао представљати велику опасност по даљу судбину земље. Борба за Титово наслеђе могла је довести у питање даље функционисање и опстанак Југославије, тим пре што је постојало знање да се унутар СКЈ током шездесетих година појавила запажена опозиција према Титовој унутрашњој политици. Према америчким ана-

литичарима постојала су два сценарија о судбини Југославије после Тита. Према првом, Југославија је у случају победе конзервативних снага могла бити „враћена у загрљај Кремља”, док је други сценарио предвиђао даљу либерализацију система. Крајем шездесетих година партијска и државна руководства Србије сматрана су конзервативним, док су словеначка и хрватска важила за напредне. Амерички аналитичари сматрали су да су конзервативни елементи после Титове смрти могли имати кључну деструктивну улогу. Такође су увидели да је давање подршке Југославији и јачању њене унутрашње стабилности и самосталне позиције у сукобу какав је био Хладни рат могло служити националним америчким интересима. Према мишљењу америчких обавештајаца, Југославија је имала велики утицај у комунистичким дешавањима, као један од лидера у Покрету неангажованих земаља. „Вашингтон је Југославију доживљавао као земљу која је реметила складне односе унутар лагера и која је представљала пример успешне комунистичке земље која није била подређена диктату Кремља али је била узор режимима у Африци и Азији који су своју будућност видели мимо блокова.”

Почетком седамдесетих година владало је уверење да су геостратешки положај Југославије, њене економске везе са Западом, постојећи политички курс, припадност истом типу културе, очекивања становништва, искључиво зависили од могућности Запада да уложи у њен опстанак. Исто тако констатовано је да је питање приступања Југославије совјетском блоку било завршено. Амерички аналитичари позитивно су оцењивали југословенску самосталност у односу на Москву, ослањање на сопствено искуство са комунизмом, реформе спроведене у сфери економије, децентрализацију институција, као и путеве ка демократизацији друштвеног живота. Предвиђали су да ће ЈНА одиграти улогу главног стабилизационог фактора у будућности Југославије. Према њиховом мишљењу, Југославија је током шездесетих и почетком седамдесетих година стекла нарочиту позицију у земљама трећег света и међународни престиж који је превазилазио њену величину и стратешки значај.

С обзиром на то да односи Југославије и САД у овом временском раздобљу нису довољно проучени и обрађени, ова књига је настала као резултат истраживања архивске грађе домаћих архива (Архив Југославије – фонд Кабинета председника Републике, Војни архив, Дипломатски архив Министарства иностраних послова), објављене стручне литературе (студије и монографије), периодике, белешки актера догађаја (дневници, мемоари), интернет страница ради употпуњавања слике о стању односа између две земље. Корисне изворе података представљају и зборници докумената, међу којима се посебно издваја зборник *Документа о*

спољној политици Југославије, Југославија – Сједињене Америчке Државе. Сусрети и разговори највиших званичника Југославије и САД 1955–1980, који су приредили Драган Богетић и Миладин Милошевић, који садржи документа из Архива Југославије и Дипломатског архива Министарства спољних послова Републике Србије, а која се односе на сусрете највиших званичника Југославије и САД у периоду од 1955. до 1980. године и зборник радова *US-Yugoslav Relations during Cold War: Inadequate model for Contemporary relations*, 125 Years of diplomatic Relations between the USA and Serbia, који је приредила Љубинка Трговчевић, а који је настао као резултат прославе јубиларних 125 година постојања дипломатских односа између две државе.

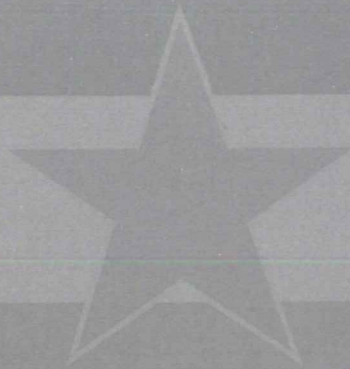
За потпуније разумевање истраживаног периода коришћена је литература домаћих и страних аутора који су се бавили односима Југославије и САД. Међутим, главни проблем представљала је малобројна литература у домаћој историографији везана за дату проблематику. Махом је реч о литератури која се дотиче југословенско-америчких односа кроз шире прегледе и синтезе политичких процеса и догађаја из времена хладног рата, или кроз студије и публикације посвећене америчкој спољној политици тог доба. Као једине целовите студије о овој теми коришћена су дела др Драгана Богетића *Југословенско-амерички односи 1961–1971. године* и *Југословенско-амерички односи у време биполарног детанта 1972–1975. године*, те *Један век односа Југославије и САД* др Ранка Петковића, као синтеза свеукупних југословенско-америчких односа почев од 19. века до данас. Радови др Бојана Димитријевића *ЈНА од Стаљина до НАТО пакта, Модернизација и интервенција. Југословенске оклопне јединице 1945–2006. године*, *Југословенско ратно ваздухопловство* и др Милета Бјелајца *Дипломатија и војска. Србија и Југославија 1901–1999*. послужили су као основа за допринос војном сегменту сарадње између две земље. Посебан значај имају књиге др Момчила Павловића *Документа ЦИА о Југославији 1948–1983*, др Радована Вукадиновића *Сила и интереси. Вањска политика САД*, студија са прилозима др Владимира Петровића *Титова лична дипломатија*. Значајан извор података свакако представља и мемоарска литература у оквиру које су коришћена сећања савременика, као што је књига Вељка Мићуновића *Московске године 1969–1971*, који је био југословенски амбасадор најпре у СССР-у (1956–1958 и 1969–1971), а потом и у САД (1962–1967). Поред литературе која се највише бави политичким и војним сегментима југословенско-америчке сарадње, веома значајна била је и литература која се бави културним животом, односно тим сегментом сарадње између две државе, као што је *Кока-кола социјализам* др Радине Вучетић. За потпу-

није разумевање појединих хладноратовских криза које су се одражавале на осцилације у билатералним односима земаља била је корисна књига др Драгана Богетића и др Александра Животића *Југославија и арапско-израелски рат 1967*. За економско-привредни сегмент сарадње послужила је књига аутора Љубише Адамовића, Р. Прикета и Џ. Лемпи *Америчко-југословенски економски односи после Другог светског рата*. Ради потпунијег увида у југословенску унутрашњу политику коришћене су књиге др Бранка Петрановића *Историја Југославије III том, Србија у Другом светском рату 1939–1945*.

Од западне литературе веома корисном показала се књига Лиз Лорејн *Одржавање Тита на површини. Америка, Југославија и Хладни рат*, потом дело Џона Лиуса Гедиса *Хладни рат*, књиге Хенрија Кисинџера *Дипломатија II* и *Мемоари*, затим сећања америчког председника Линдона Џонсона *L. B. Johnson Memoari 1963–1969*, као и *The Memoirs of Richard Nixon*, потом америчка едиција дипломатске документације *Foreign Relations of the United States (FRUS)*, књига Роберта Шулцингера *Америчка дипломатија од 1900*, затим књига аутора Dennison-a Rusinow-a *The Yugoslav experiment 1948–1974*, књига Јеремја Suri-ја *Henry Kissinger and the American century*, синтеза аутора Robert-a Dallek-a *Partners in Power. Nixon and Kissinger*, као и синтеза историје америчког народа Пола Џонсона *Историја америчког друштва* и многе друге.

За период од 1969. до 1974. године објављен је прилично велики број чланака, који су такође коришћени током овог истраживања, а махом су се односили на феномене хладноратовске кризе и спољну политику Југославије. Посебну вредност и значај имају стручни чланци домаћих аутора објављени у реномираним часописима, као што су: *Токови историје*, *Војноисторијски гласник*, *Историја 20. века*, *Међународна политика*, *Годишњак института за међународну политику и привреду*, *Савремени стратегијски проблеми*, који су представљали само делић мозаика у контексту расветљавања југословенско-америчких односа.

Књига има за циљ да омогући долазак до нових сазнања (података, чињеница, закључака, корисних информација), чијом се анализом, класификацијом и систематизацијом омогућава њихово боље разумевање, тумачење и усвајање од креатора и доносилаца спољнополитичких одлука, који их могу примењивати у практичној политици.

У фокусу истраживања је спољнополитичка позиција Титове Југославије у време администрације председника Ричарда Никсона (1968–1974). Овај комплексан период интензивних билатералних односа Југославије и САД, смештен у контекст хладног рата, сагледан је кроз нову концепцију америчке спољне политике детанта. Иако је тежиште на спољнополитичком положају Југославије, није пропуштена прилика да се укаже и на динамику њеног унутрашњег развоја. Истовремено је разматрана и озбиљност позиције коју је заузимала на тадашњој светској политичкој сцени као предводник Покрета несврстаних. Захваљујући блоковској подели света и умешности детерминисања спољне политике социјалистичка Југославија добила је прилику да се у овом периоду добро позиционира у односу на реалну моћ коју је поседовала.

Књига представља покушај да се направи помак у домаћој историографији, расветле кључни догађаји из овог периода и прошире постојећа знања с обзиром на малобројност постојеће литературе о датој проблематици.

